

SUVANTO
S'A'ATTO

A black and white photograph showing a group of people, mostly men, sitting in a field. In the foreground, a man in a dark jacket and a light-colored hat is looking towards the right. Next to him, another man in a dark jacket is looking down. To the left, a woman in a patterned dress is visible. In the background, several other people are sitting, some wearing hats. The scene is outdoors, with trees and foliage visible in the background. The overall tone is somber and reflective.

Juhlayleisöä Sakkola-juhlassa Viialassa.

Kirkkoherra Pentti Hytönen:

Sakkola-juhlan jumalan- palveluksen saarna Viialan kirkossa 5. 8. 1973

Teksti:

2. Moos. 3:6 (Palava Pensas)

Maan mahtava hallitsija oli kerran määrännyt, että yksi heimo hänen kansastansa on hävitettävä sukupuuttoon. Paljon poikalapsia surmattiin ja heitettiin Niilin virtaan. Yhden kuitenkin tiedetään pelastuneen. Äiti oli pannut hänet pieneen veneeseen, kellumaan veteen virtaa alaspäin, ehkäpä ajatellen myös Jumalan itsensä kuljettavan rakasta lastaan... Ja niinpä kuljettikin. Maan mahtavan tytär nosti pojan vedestä ja antoi hänelle nimen Mooses, vedestä nostettu. Kului lapsuus, kului nuoruuskin. Mooses tunnusti kuuluvansa omaan heimoonsa. Tapahtumat kävivät niin, että hän sen takia joutui pakenemaankin vieraalle maalle, mistä olostä tekstimme kertoo: "paimensi appensa Jetron lampaita". Olot tuntuivat päässeensä vakinaiselle kannalle. Avioliittokin oli solmittu.

Olisikohan Karjalan kansan kohtaloissa jotakin saman kaltaista? Ehkäpä emme voi niiden yli 30 vuoden takaisten operaatioi-

den sanoa kohdistuneen suorastaan karjalaisia vastaan, mutta seuraus niistä oli, että ainakin sisäinen pakko oli lähteä. Sisimmässä tuntui siltä, ettei ollut mitään muuta mahdollisuutta kuin tunnustautua oman Suomen kansan jäseneksi. Mahtava virta muodostui silloin karjalaumoista, hevoskuormista, junalasteista. Kokonainen heimo kävi länteen kulkevan virran vietäväksi tietämättä päämäärää, joka olisi lopullinen. Mutta jos joku alkoi tuntea itseään epätoivoiseksi, oli joukossa aina sellainen, joka luotti Jumalan seuraavaan silmään ja vahvisti lähimmäisiään. Pappimmekin kulkivat seurakuntalaistensa mukana. Niin päästiin perille.

Nyt olemme kaiketi samassa tilanteessa kuin tekstimme mies synnyinseudulta kaukana harjoitamassa kukin omaa ammattiamme, ehkäpä yhteistyössä appensa tai muun länsisuomalaisen sukulaisensa kanssa vakiintuneissa oloissa.

Pyytäisin hetken seuraamaan, mitä asiaa meidän Herrallamme, joka puhuu luetussa tekstissä on

meikäläiselle kirkonkävijälle: Katsoakaapa, miten väkevästi Jumala ilmestyi Moosekselle, joka arkityötään tehden seurasi lampaitaan. Niin voimakas oli valo, että miehen oli mentävä matalaksi ja peitettävä kasvonsa. Tänä muistojen päivänä tekee mieli verrata maahanpainavaa ilmentystä Jumalan väkevään puheeseen meille talvi- ja jatkosodan päivinä. Jumala ilmestyy Moosekselle lain vuorella Hoorebilla vaativana käskijänä. Keskuudessamme on äitejä ja isiä, jotka ovat saaneet antaa sodan lain vaatimuksesta useitakin lapsiaan maailman mahtajien vaatimusten uhreina. Silloin Jumalan puhe tuntui liian voimakkaalta. Karjala piti uhrata, jotta ihmisuhreja ei enää tarvitsisi antaa. Eikä yksikään voi sanoa, että tämä olisi tapahtunut Jumalan sallimatta. Mutta silloin Jumalan puhe tuntui liian voimakkaalta. Mitkä sitten hänen perusteensa olivatkaan, hän on se "minä olen", jonka kirkkauden ja kunnian edessä jäykkäniskaisimmankin on pakko kumartua. Kun Jumala siinä tilanteessa kutsui Moosesta nimeltä,

tämä asettui Jumalan eteen odotamaan, mitä Jumala puhuisi. Silä kertaa oltiin lain vuorella, missä oli ihmissydämessä vain Jumalan pelkoa. Sitä terveellistä Jumalan pelkoa saattaa meidän aikamme ihminen tarvita. "Seiso nyt kerankin hiljaa siinä, kun minä puhun", saattaa Jumala tahtoa sanoa meille itsekullekin. Me tarvitsemme tänä aikana vakiintuneissa oloissamme totista käymistä Jumalan eteen omalla Hoorebillaamme, eli itsemme katsomista Jumalan vaatimusten kuvastimesta. Ehkä vasta Jumalan "seiso siinä ja kuuntele"-asenne avaa meidän sydämemme näkemään, että Jumalan suora kirkkaus on kuin tuli, joka kuluttaa synteihinsä kuolleen ihmisen. Ehkä meidän olisi opittava tajuamaan, että Jumala ei jaoittele meitä suuriin syntisiin ja pikkurikollisiin, vaan kaikki synti vie kuolemaan, ellei elämämme kaisla-

venettä jonkun toimesta vedetä rannalle. Olet aivan yhtä avuton kuin pikku-Mooses, vaikka sisaresi seuraisi kulkuasi. Avun on tultava siltä taholta, jolla on valta. Kuukaan ei näillä silmillä kykene katsomaan Jumalaa kasvoista kasvoin. Ole nyt siinä ja kuuntele: Tämän päivän evankeliumissa Joh. 13: 31, 32 Jeesus sanoi, että Jumala on kirkastettu Ihmisen Pojassa. Me olemme yrittäneet jättää poisnukkuneemme Jeesuksen Kristuksen käsiin. Jos me olemme tajunneet sen valtavan vastakohdan, mikä on syntisen ihmisen ja pyhän Jumalan välillä, me tiedämme myös sen, että meillä on vain yksi ainoa tie pelastua iankaikkiselta kuolemalta. Se on siinä, että me käännämme katseemme Ihmisen Poikaan Jeesukseen Kristukseen, jossa Jumala tämän Vanhan Testamentin kohtaamisen jälkeen ilmoitti itsensä armahtavana, rakastavana Isänä, niin, ettei yksikään, joka Kristukseen uskoo hukua, vaan hänellä on iankaikkinen elä-

Sakkola-juhla Viialassa täytti toiveet

Juhlakansaa saapui pitäjäjuhlaamme yllättävän runsaasti. Lähies 1.000 henkeä täytti tilavan juhlasalin ääriään myöten. Myös sää kirkastui päiväjuhlan aikana, vaikka pienestä sateesta oli hiukan haittaa kunniakäyntien aikana.

Juhlajumalanpalveluksessa saarnasi rehtori Pentti Hytönen ja hänen saarnansa on tämän TH hänen saarnansa on tämän numeron Tapulin varjossa otsikon alla jokaisen luettavissa.

Kunniakäyntien aikana soitti Toijalan VPK:n soittokunta sankari- ja Karjalaan jääneiden vainajien patsaiden äärellä. Suvanto-säätiön ja Kiviniemen Nuorisoseuran yhteisen seppeleen muistomerkkien äärelle toivat Helvi

mä. Ota vastaan anteeksiannon evankeliumi. Niinkuin pieni Mooses nostettiin kerran pelastukseen vedestä, niin on kerran sinullekin pyhän kasteen kautta avattu taivaan ovi selkoselälleen. Ei Mooseskaan ollut nuhteeton, mutta hän sanoi Jumalalle, tässä minä olen, kun kuuli Jumalan häntä kutsu-hän oli altis. Niin puhuu hän tävan. Jumala puhui hänelle, kun näänkin sille, joka vikoilematta ja ehdoitta asettuu hänen Sanansa eteen.

Jumala sanoo meille joskus lu-jasti: "Seiso siinä ja kuuntele". Eivät ne ajat karjalaisillakaan ole vain takanapäin. Jokainen päivä voi tuoda tullessaan tilanteita, joissa joudumme peittämään omat silmämme. Mutta me saamme katsoa Jumalan kirkkautta Kristuksessa ja jatkaa matkaa muuttuvissa elämäntilanteissa ajallisesa isänmaassa kohti taivaan kotia.

Räikkönen ja Toivo Männikkö sankarihaudalle ja Helmi Uosukainen ja Väinö Vuorinen karjalankivelle. Runosäkeet lausuiivat Toivo Männikkö ja Helmi Uosukainen. Sini-ristilippu ja Kiviniemen Nuorisoseuran lippu oli kunniavartiona.

Päiväjuhlan aloitti opettaja Juha Nuoran johtama Toijalan VPK:n soittokunta musiikkiesityksin. Toivo Männikkö toivotti juhlavieraat tervetulleeksi... Te kaikki jotka olette tulleet rakkaan kotimaamme eri kulumilta... Nyt ovat pitäjäjuhlaamme muodostuneet ystävien ja tuttavien tapaa-mistilaisuudeksi. Vuosi vuodelta on kuitenkin yhä useampi poistunut joukostamme. — Muistakaamme hetken pois nukkuneita!

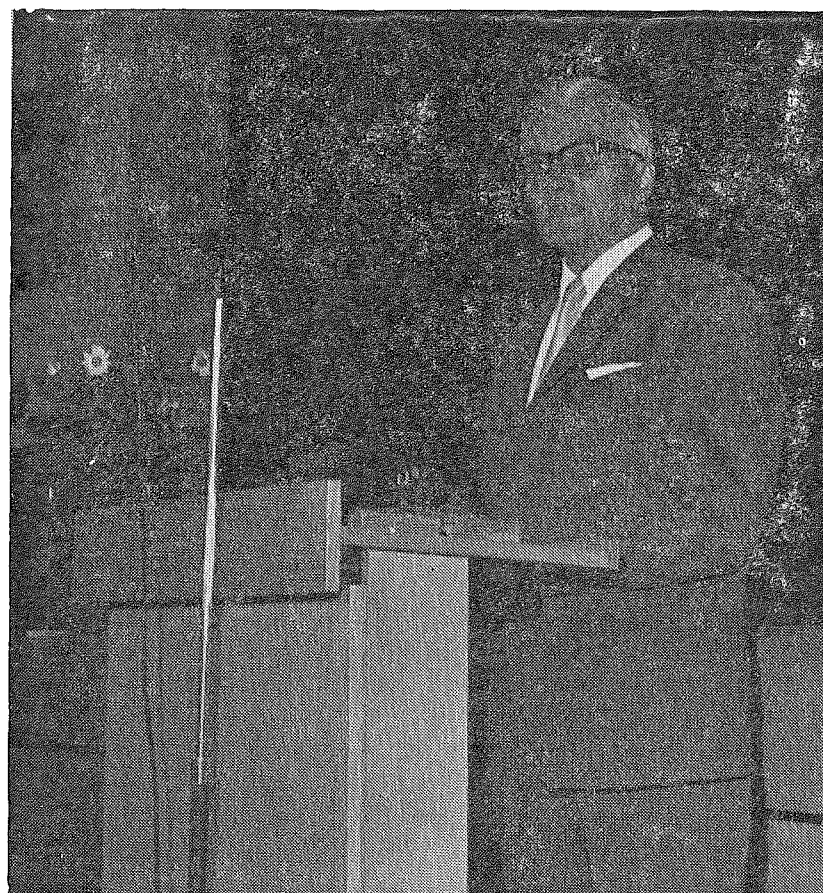
Juhlapuheessaan prof. Väinö Huuska käsitteli talvisotaa edeltäneitä kansainvälisiä tapahtumia ja lisäksi niitä syitä, jotka lopulta johtivat siihen, että sakkolalaiset joutuvat viettämään omia pitäjä-juhliansa Hämeessä, eivätkä omalla kotiseudullaan. Lisäksi hän kertoi talvisodan aikaisia tapahtumia, jotka lopulta johtivat rauhaan, hintana Karjalan luovutus.

Toisessa osassa puhetta hän kysyi: — Olisiko Suomen taipuminen käytyjen neuvottelujen aikana pelastanut kansamme talvisodalta? Hän viittasi Machivellin lauseeseen: — Sodalta ei välttyä sotaa välttelemällä. Se vain siirtyy.

Hän jatkoi: — Pienten kansojen osa suurvaltojen kriiseissä on joko liittyy sotivaan osapuoleen, jolloin joutuu riippuvaiseksi, jos on voit-tajan puolella. Menehtyy, jos on valinnut häviäjän.

Suomi pakotettiin sotaan sille edullisena ajankohtana.

Suomi piti kiinni siitä, että se kävi "omaa sotaansa" ja säilyi it-

Prof. Väinö Huuskan juhlapuhetta kuunneltiin suurella kiinnostuksella.

senäisenä kansana! Tyytyi olemaan kukkona omalla tunkioltaan".

Jatkosodasta Suomi selvisi myös "moukan tuurilla" hengissä ja itsenäisenä kansana. Mutta tärkeimpinä tekijöinä olivat suomalaisten rohkea itsenäisyystahto ja kyvykkäät johtajat...

Lopuksi prof. Huuska sanoi, että lähes kaikki sakkolalaiset luottavat Suomen ja naapurimaiden rauhalliseen rinnakkaiselämiseen. Vaikka mieluummin ehkä vieläkin juhlimme Sakkolassa, jos se olisi omamme.

Juhlassa oli runsaasti arvokasta musiikkiohjelmaa. Opettaja Pauli Kurikka lauloi kapellimestari Olavi Arrankosken säestäessä laulut: — Muistoja, Vaikein hetki, Kun minä kotoani läksin ja yleisön pyynnöstä Jo Karjalan kunnaila.

Pirjo ja Antti Koiranen johti ja säesti Haparaisten Nuorisoseuran nuorten tanhuesitykset. Antti Koiranen lisäksi soitti viululla, hanuristina Voitto Mäkelä, kansanmusiikkia, joukossa omia sävellyksiään. Opettaja Juha Nuora puhalteli trumpettia, säestäjänä kapellimestari Arrankoski. Ekspeditööri Laina Melto kertoi näytteen sakkolalaisesta runoudesta, mainiten nimet Larin Paraske, Aleksanteri Aava ja Iivari Karpanmäki.

Vapaan sanan aikana esiintyivät Heino Kurikka ja Arvi Nuora Keski-Suomen Sakkola-seuran puolesta. Helsingin Sakkola-seuran tervehdyksen toi tilaisuuteen rovasti Joonas Laurila. — "Kun minä 30 vuotta sitten synnyin sakkolalaiseksi..."

Suvanto-säätiön hallituksen puheenjohtaja Yrjö Raaska kiitti

Ahon reunalta

Kävin minäkin, niinkuin sadat toisetkin Sakkola-juhlissa. Viialalaiset, tai oikeammin juhlien järjestäjä Kiviniemen Nuorisoseura, mainosti juhlia muistojen juhlaaksi, no, sopihan se! Monta muistoa kerrottiin ja kättä lyötiin tutuille, mekin Amalian kanssa annettiin kättä, vanhat tutut. (Hyvä! toim.) Juhlien järjestäjille monet kiitokset siitä, että ovat aina allekirjoittanutta kohdelleet kuin kutsuvierasta kaikissa järjestämissään Sakkola-juhlissa.

Teki oikein mielen hyväksi katsolessa virtanaan soluvaa autojonoa juhlapaikalle. Se kertoi hyvinvoinnista. Tuli mieleeni miten ahdistunein tuntein silloin sijoittumisaikana, kaikkea vailla, kyseltiin, milloin ja mistä päin kotipaikan tulen saamaan. Luoja kiihtös! Ne ajat ovat kaukana takana. Pitkän sitkeän työn tulokset nyt välkkyvin kyljin soljuvat sinne missä Sakkolan entinen kansa juhli synnyinseutunsa muistoa.

Elämä tuo aina ongelmia tullessaan, kenen kohdalle mitäkin. — Näin kertoili vanha tuttavani vakavin mielin: — Minulla on edessä vapaaehtoinen pakkohuutokauppa! Mikä se sellainen? — kyselin kummissani. Sehän kuulostaa kovin ikävältä — pakkohuutokauppa? — Sinähän olet varakas mies! ... Niin se vaan on, että pakko on myydä talot ja pellot. Vanhuus ja sairaus on saapunut, elämäni työt

hyvin järjestetyistä juhlista, mainiten ensi vuonna kokoonnuttavan Lempäälässä.

Lopuksi Helmi Uosukainen toivotti hyvää kotimatkaa.

Viljakkalan ja Lohijoen kylät

sijaitsivat Suvannon pohjoispuolella Sakkolan kirkolta 12 km itään, siis Metsäpirtin suuntaan. Useimmat Sakkolan kylät ulottuivat Suvantojärveen tai sen näköpiiriin, mutta Viljakkalan ja Suvannon välissä oli Volossula. Noin kilometrin levyinen metsäkannas oli näiden kylien välissä. Viljakkalan kylän talot, joita oli 60, melkein kauttaaltaan ympäröivät Heinälammien, joka oli vuoteen 1920 kovin vetinen ja aina keväisin ja syksyisin yltään veden peittämä, mutta oli kuivattuna melko hyvä heinämaa.

Täällä Heinälammella oli keväisin runsaasti erilaisia vesilintuja ja kahlaajia. Monet 50—80-vuotiaat sakkolalaiset kyllä hyvin muistavat ne lintujen loklotukset, laulut ja kirkunat, mitkä lammelta kuuluivat. Muistamme kevään, jolloin saman aikaisesti oli lammella 52 laulujoutsenta, ja se oli katselijalle, maantien kulkijallekin, vie-

Kovin pieni oli alkuvuosien palk-

syisin yltään veden peittämä, mutta oli kuivattuna melko hyvä heinämaa.

Täällä Heinälammella oli keväisin runsaasti erilaisia vesilintuja ja kahlaajia. Monet 50—80-vuotiaat sakkolalaiset kyllä hyvin muistavat ne lintujen loklotukset, laulut ja kirkunat, mitkä lammelta kuuluivat. Muistamme kevään, jolloin saman aikaisesti oli lammella 52 laulujoutsenta, ja se oli katselijalle, maantien kulkijallekin, vie-

on tehty. Pojat eivät halua tulla työtäni jatkamaan, heillä on omat työnsä. Siinä tein virheen kun laskin molemmat poikani pois kotoa. Ovat vieraantuneet pellosta, karjoista, he eivät enää ymmärrä tuoksua mullan, ei mikä on rikkaus siihen, mikä tunne on rinnassa miehen, kun on salvossa kuiva kypsyntä vilja. Silloin on turvassa tunne mielessä, silloinkin kun lyö rakeita ruutuun syysmyrsky. Kaksin verroin raskaampaa olisi luopua niistä pelloista jota isät ovat kyntäneet vuossatoja. Vaikealta tuntuu jättää nämä Hämeen miehen raivaamatkin vainiot. Tutut ovat jo sarat satoja kertoja asteltu. Paljon olen antanut miehuuteni parhaiten vuosien työtä näiden kunnostamiseen.

Luoja suo.

hättävä näky. Lisäksi ennen lammella poikkisivat monet muut linnut, sorsia oli runsaasti, hanhia, kuikkia, kuoveja ja syksyllä riistalintu tuppeli ja muita pohjoisen kahlaajia.

Erään syksynä tuli lammen rantaan kaksi komeaa haikaraa, komeita lintuja olivat, mutta häipyivät pian pois.

Vapaussodan jälkeen alkoivat kylämme miehet suunnitella tämän lammen kuivatusta, jos saa-

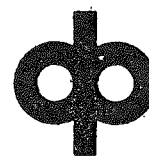
Terve! Terve! Vielä hyvin tässä tunnetaan! Onko tässä sen jälkeen tavattukaan... muistako... Sutelassa Lempaalan järven rantamilla? Kun varista paistettiin! Muistan tietysti — mutta nyt tämä poika ei enää varista kyni!! On taitanut hyvin mennä? Perhän hyvin on tuurannut!!

Ostin maatilan missä oli rantoja kilometrittäin, noin kymmenkunta vuotta sitten. Nyt pellot kasvaa petäjää ja rantoja mittaametrillä. Hinnat lasken nelioissa... Kuule onko täällä Viialassa hotelleja? ... Onhan täällä mitä vaan. Mitä me näistä juhlista! Mennään hotelliin ja pannaan rantteliksi! Me, vanhat kaverit.

Näin vaihtuivat tunnelmat muistojen juhlassa.

Viki

MAASEUTUVÄKI

Lempäälän-Viialan Osuuspankki

Viisi palveluvalmistaa konttoriamme: Lempäälässä, Viialassa, Kuljussa, Sääksjärvellä ja Säijässä ovat käytettävissänne varoja sijoittaessanne, edullisesti, myöskin tarvittaessanne luottoa tarpeisiinne.

Kääntykää luottamuksellisesti puoleemme kaikissa raha-asioissanne.

daan valtion lainavaroja käytettäväksi. Kokouksia pidettiin useita ja melko yksimielisesti lähdettiin ajamaan kuivatushanketta. Kuivatuksen alkuunpanijoina ja puuhamielisinä olivat mvj. Mikko Viskari, Aapro Viskari Vilakkalasta ja Juho Meskanen. Kuivattu niitty oli pinta-alaltaan 102 ha ja koko kyläaukean pinta-ala oli yli 200 ha tämän lammen ympärillä. Osan pinta-alasta omistivat Haparaisten ja Keljan kylien talolliset. Vesijätön omistus jakautui jo isossajaos- sa toimitetun jaon perusteella.

Kuten sanottu, Heinälammien kuivaus tapahtui v. 1920 lammeista lähtevää ojaa perkaamalla. Perattava matka ojassa, joka laski Taipaleenjoen suuhun Laatokkaan, oli n. 5 km niin sanotulle Rytyn putoukselle saakka, josta eteenpäin riitti putous kaivamattakin.

Koulun luona olevan Mutalammen ja Heinälammien välinen karrikko oli sen aikaisilla menetelmillä vaikein kohta kaivettavaksi. Nämä ojitukset tehtiin työnjohtaja Väisäsen valvonnassa valmiiksi ja hyväpohjaiseksi osoittautui uusi viljelysala, koska kaura ja timotei lähtivät valtavaan kasvuun heti

alusta alkaen. Pohja oli alkuun vielä niin vetistä, että hevosilla oli käytettävä töissä sepän tekemiä suokenkiä muokkauksen ja korjuun aikana.

Maapohja kuivui vähitellen lisää, joten korjuussa voitiin käyttää jo silloin käytettävissä olevia koneita. Sen sijaan ennen kuivatus- ta kasvanut niittyheinä ja korte korjattiin viikatteella "lyöden", käsiharavalla haravoitiin ja sapilalla kannettiin latoon tai jossakin määrin kerättiin heinäkekoihin, joiden pohja oli tehty tulvavesirajan yläpuolelle.

Sakkolan kirkolta Metsäpirttiin johtavasta maantiestä erkani valtontie keskeltä kylää Meskasenmäeltä Lohijoelle ja edelleen Vpl Pyhäjärven Yläjärvelle ja Sortanlahteen. Tässä Meskasenmäen tienristeyksessä olivat kylän kaupat, SOK:n Sakkolan Osuuskau- pan ja OTK:n Ala-Vuoksen Osuusliikkeen myymälät. Majatalo, kes- tikievari, oli kylässä M. Viskarin pitämänä kymmeniä vuosia. Täältä oli kyytivelvollisuus Sakkolan kir- kolle Virkille, myöhemmin Sala- kalle Metsäpirttiin ja talvella Su- vannon yli Riiskaan Mamejefille.

Nämä majatalon pitämiset ja kyy- ditys annettiin huutokaupalla kol- mivuosisuorittain kihlakunnan kruunuvoudin kansliassa Käkisal- messa.

Kulttuuritoiminta koulupiiris- sämme oli vähäistä, myönteistä oli kumminkin nuorisoseuran toimin- ta, joka ajoittain oli vireätkin ja tuloksellista. Mainittakoon oman talon rakentaminen kansakoulun lähelle kunnalta 50 vuodeksi vuok- ratulle tontille. Nuorisoseuralla oli oma kuoro, jota johti itseopis- kellut mvj. Mikko Repo, joka joh- ti myös Kannaksen juhlien suur- kuoroja Kiviniemessä ja Käkisal- messa.

Hiihto oli myös seuran ohjel- massa ja näissä kilpailuissa kun- nostautuivat Vilakkalan kylän hiihtäjät, voittaen kilpailtavan "sarven" 7—8 kilpailun jälkeen omakseen. Myös voimistelujoukkue kunnostautui monissa nuorisoseu- ran ja suojeluskunnan piirien kil- pailuissa.

Työväentalo oli valmistumisvai- heessa, kun talvisota syttyi. Se si- jaitti Mutalammin toisessa päässä kuten nuorisoseurantalokin. Tänne tasaiselle maapohjalle Sotikka- laan oli ajateltu myös urheilukent- tä rakentaa, sekin ajatus jäi vielä toteuttamatta.

Kylän asukkaat olivat suurim- maksi osaksi pienviljelijöitä, jotka sivuansiona tekivät metsätöitä lä- heisessä valtion metsässä, kävivät jopa kauempanakin metsähak- kuussa, sekä talvella metsäajoissa 5—10 km päässä oleville varasto- alueille Laatokan rantaan.

Lohijoki oli ainoa kylä Sakko- lassa, joka rajoittui Laatokan ran- taan. Lohijoen kylään oli Vilakka- lasta matkaa 9 km, joka tie kulki läpi ns. kruununpuiston, jonka metsäalueen omisti Suomen valtio. Lohijoki oli myös Sakkolan ja Vpl Pyhäjärven pitäjien rajana. Kyläs- sä oli kymmenkunta taloa, jotka olivat maanviljelystiloja, mutta

Kirje Heinolasta

Monesti on mieleni tehnyt kir- joittaa täältä Heinolastakin koti- seutulehtemme. Vain vajaa kou- rallinen meitä sakkolalaisia täällä on tätä elämän taivalta taittamas- sa.

Itse teen elämän työtäni reuma- sairaiden parissa. Moni sakkolalai- nenkin on käynyt täällä, kuka ker- ran, kuka useammin sairauttaan hoitamassa. Tapaan paljon ihmi- siä, kuulen paljon tarinoita. Mel-

kein kaikki varttuneempi väki tuntuu tuntevan pitäjämme mai- neesta "porsas". Tuo maine ei lä- heskään aina ole ollut myönteinen. (Toimituksen luvalla vähän kiel- teistäkin tekstiä) Ihmiset puhuvat pettymyksistäänkin niin hyvin mainostettua kohtaan. Koskaan en ole syyllistynyt selvittämään, että jos ne epäonnistuneet nelijalkai- set olivatkin tulleet muista pitä- jistä! Sen olen ottanut opikseni, etten enää vuosiin ole esittänyt itseäni "Sakkolan porsaana", mi- nulta kysyttäessä: — A, mist sie uot, ko Karjala murretta haastat? Sanon vain — Sakkolasha mie.

Enempi on toki myönteisiä asioi- ta ihmisten mielissä, on mukavia muistoja, jotka mieltä lämmittävät aina lämmittävät, kun vieraspaik- kakuntalaisen kuulee niistä puhu- van.

Hiljattain eräs Keski-Suomen mies muisteli emäntää joka suuri- silmäisenä ja hyväntuulisesti hy- myillen kantoi nälkäiselle sotapo- jalle ruokaa ja sanoi: — Syö poi- ka! Syö vatsais täytie, jot jaksat marssii! Ja sotapoika söi. Maksua tarjotessa emäntä huitaisi kättään ja sanoi: — Älä sie nyt lörpöttele! Maksuu täst nyt? Poika! Vuosi- kymmenien takaa muistaa suurel- la kiitollisuudella "sotapoika" Si- nua, Rouhiaisien Katri!

Monet ovat ne romanssit muis- toissa monilla, monet selvittämät- tä jääneet asiat, monet ovat myös monilauseiset terveiset, joita en ole vielä voinut Teille kertoa, Te Sak- kolan tytöt! Haikeasti muistele- vat jo nyt ikääntyneemmät "tytöt" emäntäkoulun aikaansa Petäjä- vellä, illanistujaisia ja rekiretkiä. Eräänkin kotitalousneuvojan kuul- tua, että kysymänsä oli jo pois siir-

tynyt, hiljeni muistoihinsa ja huo- masin silmäkulmien kostuvan.

Luulen, että eniten kysytty hen- kilö on Pitkäsen Mikko. Puhe siir- tyy välittömästi hevosiin, ja voi si- tä asiantuntemusta mitä minunkin on pakko taitaa.

— Mie uon Tyyne-Kerttu Virkki Sakkolast, muistaa oppilastoveri Hämeenlinnan ajoilta. Pirteän, sir- keäsilmäisen tytönheillakan, kuten hän sanoo.

Tuikalla on tuo muistiparkani ollut monesti ja nimimuistilla on henkilökuva pitänyt löytää, usein se äidin avulla myös selviää, jos- kus jää selvittämättä, valitetta- vasti.

Lopuksi vielä, kun minua askar- ruttaa ajatus tänä vauhtikuutioi- den aikana, että mistä se aika tuli silloin kun "lipattiin" Kurikkalas- ta Notkon kautta kirkolle. Mat- kalla oli mäkeä ja mutkaa, lätäk- köä ja kivikkoja, ja vielä Kurikan Alen kaivokin piti kiertää. Oli kol- me porttia, jotka piti avata ja sul- kea. Jos oli mansikka-aika ennätti ottaa Systän Mikon palteesta muu- taman mansikankin heinään pistet- täväksi — sieltä Kyrönpellon puo- lelta. Se Pitkäsen saunan takainen portti niin kotoisesti narahteli.

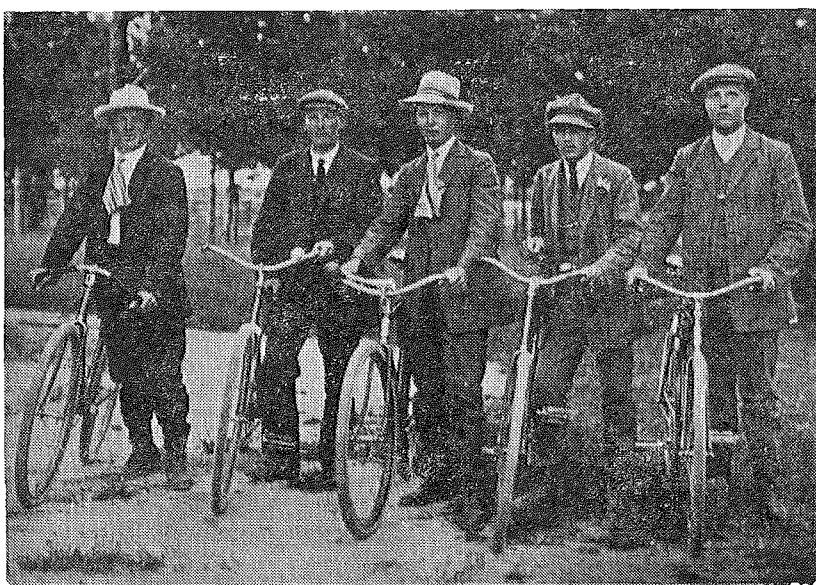
Monet terveiseni

Selma

Käsi sydämelle — muistatko sitä?

SYDÄNTAUTILITTO

Komeita poikia lähdössä matkaan siellä Vilakkalan maisemissa.

Väinö Viskari

Suuren Mikon tyttö muistelee

Lapsuuden kotini Kurikkala, johon kuului oikeastaan kaksi eri tilaa Soprikkala ja Mäntylä, oli Sakkolan Karholan kylässä noin 2 kilometrin päässä kirkolta, muistelee Aino Myllö, o.s. Kurikka. Isäni Mikko Juhonpoika Kurikka, "Suur-Mikko", oli jo nuorena tunnettu henkilö Sakkolan pitäjässä. Hän oli perustamassa niin nuorisokuin voimistelu- ja urheiluseurakin. Erikoiseksi elämäntehtäväkseen hän oli ottanut osuuskauppa-
 aatteen ja osuuskauppatoiminnan kehittämisen kotipaikkakunnallaan. Äitini Anna-Maria Kurikka o.s. Pekkanen, oli herastuomari Aleksanteri Pekkasen vanhin tytär. Äidistäni muistan vain mitä isäni ja "kylän äijä ja mummo" minulle kertoivat, hänet kun menetin ollessani vain 7 kuukauden ikäinen.

Pekkasilla vierailin lapsena usein. Tämä perhe ja oikeastaan koko Pekkasen suku oli hyvin valistunutta. Heillä oli harras usko Jumalaan. Tapana oli, että aina ennen ehtoolliskirkkoon lähtöä pyydettiin anteeksi kaikilta ja eh-

toollisella käytiin säännöllisesti. Tätini Helena Aleksanterintytär Pekkanen perusti vuonna 1925 Sakkolaan tyttöosaston. Muista sen aikaisista valistuneista sakkolalaisnaisista muistuvat mieleeni Anni ja Maija Pitkänen sekä Ida Pitkänen, eli Poikamäen täti, jonka monet opetukset ovat jääneet mieleeni. "Rehellinen ihminen katsoo aina toista suoraan silmiin" jne.

Päivän, jolloin isäni toi kotiin uuden äidin, muistan selvästi eräänä lapsuuteni onnellisimmista. Tämä isäni toinen vaimo oli nimeltään Katri o.s. Tikka. Uusi äiti toi minulle hienon kellertävän punaisen leningin ja lupasi olla minulle oikea äiti — minä olin silloin kolmivuotias. Vuoden kuluttua sain rakkaan pikkuveljen Eero Johnneksen. Hän jatkaa tänä päivänä isänsä työtä Huittisissa maatalan isäntänä tukenaan emäntänsä Aune. Tilalla on erikoisuutena iso täysautomaattinen sikala. Myös Eero kuuluu isänsä tavoin moniin eri yhdistyksiin ja on mm. Suvanto Säätiön hallituksen jäsen. Katri-

äidin saatoimme hautaan vuonna 1917.

Koulua kävin mielelläni. Opettajiani olivat Selma Kankkunen ja Kaarin Liesmaa, josta myöhemmin tuli eräs parhaita ystäviäni. Lempiaineeni oli laskento ja siitä me Naskalin Aarnen kanssa kilpailimme. Muistampa muutaman kerran Aarnen voittaneenkin. Naisihanteeni noina aikoina oli ruustinna Sonny. Hänestä jäi mieleeni esimerkillinen äidinrakkaus ja taito, jolla hän kasvatti lapsiaan ollen todellinen kodin keskipiste.

Isäni kolmas emäntä oli Anni os. Laamanen Sipilänmäeltä, veljeni Laurin ja sisareni Liisan äiti. Anni elää yhä korkeaan ikään ehtineenä Liisa tyttärensä luona Lahdessa.

Vuonna 1929 lähetti isäni minut Petäjärvelle Emäntäkouluun, jotta minusta tulisi taitava, tarkka ja napakka tyttö. Koulussa oli samanaikaisesti 7 muuta Sakkolan tyttöä, mm. Tyyne Myllö Hovikylästä. Hänen veljestään Terhosta tuli myöhemmin puolisoni. Minun emäntäkouluajanani Terho oli Pölläkkälässä räätälin opissa. Koulumuistoista on päällimmäisenä (se) mahdoton riemu, joka syntyi kun koululle saatiin sähkövalo. Sen kunniaksi järjestettiin jopa valojuhlat eli tantsut. Emäntäkoulua ennen opetti Matti Kekki, joka oli perehdyttänyt myös isäni samoihin taitoihin, minulle kirjanpitoa.

Maarianpäivänä 1931 isäni sairastui vakavasti ja minä jouduin kirkonisännöitsijän virkaan isäni sijalle. "Lapseni hoida virkaa hyvin, ole tarkka ja huolellinen raha-asioissa. Tilaa ajoissa molempien pappien palkat osuuskauppaan, jotta voit maksaa ne mää-

uutta valinnanvaraa suurmyymälöissämme Tuotanto

räpäivänä", neuvoi isäni. Koirasen Juho keräsi pitäjältä kunnanverot, minä kirkon. Yövyttiin mm. Haparaisissa Kallosen Mikolla ja sinne tuli Pekka Loponen niminen mies maksamaan kirkonveroja pennin rahoilla! "Nää rahat on nii raskaat kantaa, siks' nää täytyy herroil' antaa. Tei pittää kauniist minnuu kiittää, ku nää näikii hyväst riittää". Laskin rahat ja pennilleen olivat oikein. Talosta piti lainata kangaspussi, jolla rahat kirkolle kuljetettiin. Myös kunnanmaksut olivat penninrahoina ja Juholle runoili Loponen: "Veli hyvä verotit liikaa, verotit tytärtäikii. Mie käytin koulua kovasti, tuli karjakko komia mut' hoia ei lehmii omia. Hänet haki talo Hatakka, Metsäpirttiin menetin". Pannaan maksutkin Metsäpirttiin tuumi Juho ja sillä oli valitus hoidettu. Herkesipä Koirasen Juho-kin runolliseksi, kun eräs emäntä tuli pyytämään kunnanveroihin lykkäystä "Vesu heiluu, vesu heiluu vesus ei oo mittää — kunnamaksut on maksamatta, mut' vesu se olla pittää". Käsilaukku kun oli harvinainen ylellisyysesine ja ärsytti Juhoakin moinen hienous.

Isäni kuoli 6. 7. 1931 ja Mikko Pekkasesta tuli kirkonisännöitsijä.

jä. Tuhatlukuinen oli se omais- ja ystäväjoukko, joka oli saattamassa isääni Sakkolan kirkkomaahan. Siunauksen toimitti kirkkoherra Liesmaa avustajanaan pastori Appelgren, kuoroa johti kanttori Lehmusvuori. Muistokirjoituksessaan Käkisalmen Sanomat kirjoitti mm: "Ei ole Sakkolassa viime vuosikymmeninä ollut sellaista yhteiseen hyvään tähtäävää yritystä, jossa Mikko Kurikka ei olisi ollut mukana. Myös oman tilansa, joka alkujaan oli pikkuinen lampuottila, hän on suurella työllä ja uutteruudella saattanut sellaiseen kuntoon, että se on parhaita maanviljelystiloja paikkakunnalla. Puhukoon vainajan muisto siitä, että uskollisuus ja rakkaus työhön ovat ne periaatteet, jotka meitä elämässä vievät eteenpäin ja ylöspäin."

Kurikkalan ohjat otti nyt käsiinsä veljeni Eero, joka oli jo ehtinyt käydä Ylävuoksen Maamieskoulun. Minä etsin työpaikan Helsingistä, olin mukana mm. Lotta Svärd-järjestössä, kuten jo aikaisemmin Sakkolassakin Maija Virkin johtamassa osastossa, kuu-

luin Marttoihin ja diakoniyhdistykseen. Kuuluin myös vuosina 1951—1957 Helsingin II Suomalaisen Tyttökoulun vanhempainneuvostoon.

Hovikylän poika Terho Myllö muutti Helsinkiin vuonna 1936. Me avioituimme, pidimme yhdessä räätälinliikettä, josta kehkeytyi kuulu virkapukimo ja saimme rakkaan tyttären Mairen. Maire otettiin meiltä traagisella tavalla vuonna 1962 ja minä sairastuin sen jälkeen vakavasti. Tätä päivää vietämme Terhon kanssa Kruunuhaass yhä toisiamme tukien ja menneitä valoisa päiviä muistellen. Aito karjalainen luonne on suora ja rehti, joka valittamatta kestää kovatkin tuskat, sanoi lääkärimäni prof. Roshier.

Aino Myllö/lm

Kurikan ja Pekkasen suku valokuvassa v. 1914.

Antti Söyrinki

SEKATAVARALIIKE

NARVA OJOINEN

PUH. 77 071

Eka Karppanen:

LOMALLA JA LOMAKKEELLA

Vihdoinkin, ensi kertaa elämänsäni oli minulla tiedossa kokonaisen kuukauden mittainen vuosiloma, kesäkuun ensimmäisestä heinäkuun toiseen päivään. Neljä viikkoahan se varsinaisesti oli, mutta sen ajaksi sattuneet helluntai ja juhannus venyttivät sen enätysmäiseksi.

Valmistauduin loman aikana tekemään monia asioita kesämökillä, kun on siellä viime vuosina jäänyt hommia rästiin. Lisäksi oli suunnitelmassa lomamatka Itä-Suomeen ja Kainuuseen.

Ensimmäiset lomapäivät kuluvat mökillä lepäilyssä ja suunnitelmien teossa. Tuula-tytär perheensä kanssa vietti siellä viikonlopun ja tuli jälleen keskiviikko-aamuna alle 3-vuotiaan Ursulatyttönsä kanssa mummia ja ukkia tervehtimään. Kuten muistamme, oli meillä oikea tropiikkikesä. Niin tuonakin kesäkuun alun keskiviikkona puolen päivän aikaan. Paistattelimme päivää rannassa, mihin purjehti tusinainen sorsaperhe, äitisorsa yhdentoista vastakuoriutuneen untuvikon kanssa. Hienontelin kuivaa leivänkorppua jota Ursula sitten meni venelaiturilta tarjoilemaan sorsapokueelle. Ensimmäiset murut tippuivat liian lähelle laiturin viereen, minkä vuoksi Tuula kehoitti heittämään kauemmaksi. Tyttö teki työtä käskettyä, mutta pyllähti samalla itsekin järveen.

Syöksyin viivyttelämästä apuun ja sain jo puolen metrin syvyyteen vajonneen tytön turvallisesti äitinsä syliin. Mutta yrittäessäni itse ylös järvestä, tunsin vihlaisevaa kipua oikeassa polvessani eikä jalka kestänyt lainkaan painoani. Tunnustelin polvea ja havaitsinkin siinä jotain outoa. Arvelin,

että se oli järveen hypätessä nyrjähtänyt. Kun kipu ei näyttänyt hellittävän, katsoimme viisaammaksi lähteä Riihimäen aluesairaalaan.

Röntgenkuvasta sitten selvisi, että vamma olikin nyrjähdystä vakavampi. Peräti luunmurtuma sääriluun yläosassa. Niin tutuiksi kuin saarella olevan mökkimme rannat ja sen kivet ovatkin vuosien mittaan käyneet, tuona kohtalokkaana hetkenä rannassa oleva siitepölykerros esti näkymästä pinta syvemmälle ja pohjahiekasta kohoavaan kiveen oli kanta-pääni tärähtänyt.

Oli siis odotettavissa leikkaus, jalan kipsaus ja muutaman kuukauden invalidikausi. Sairaala ei kuitenkaan ollut halukas ottamaan vastuuta näin vaativasta leikkauksesta joten minut päätettiin siirtää Töölön sairaalaan, joka on kuuluisa luukirurgiastaan ja joka myös on kotikuntani sairaala. Mutta siirtoakin varten suunniteltiin polvi leikattavaksi ja siirron ajaksi kipsattavaksi. Näitä toimenpiteitä varten olin jo leikkaussalissa valmistettuna nuku-tukseen. Aivan yhdennelätoista hetkellä tuli kuitenkin Töölön sairaalasta peruutus suunnitellulle operatiolle: halusivat minut sinne siinä tilassa kuin olin.

Parin päivän oleskeluni Riihimäen aluesairaalaan oli päätty-mässä: perjantaina puolen päivän aikaan minut siirrettiin ulkona odottavaan ambulanssiin, millä kiidätettiin tuttua kolmostietä pitkin Helsinkiin Töölön sairaalaan.

Operaatiolle ilmaantui uusi viivytyt: edessä helluntaipyhät ja osastonlääkäri lomalla, miltä palaisi vasta pyhän jälkeen. Oli odo-

tettava toiset kaksi päivää jalka lastassa.

Aika sairaalassa kului kuitenkin rattoisasti, kiitos mukavien huonetovereiden, hoitajien ja iltaisin tapahtuvien vierailujen. Keskeisin hahmo potilashuoneessa olikin vierailuajana koko tämän rulljanssin aiheuttaja, Ursula tyttö-nen. Hän kiersi viihdyttämässä huoneen kaikkia potilaita, mistä palkkioksi nämä säästivät päivän mittaa nkertyneet värikkäät muoviset pillerikipot. Näitä hiekkakakkuformuja kertyi Ursulalle useampia kymmeniä.

Sunnuntai-iltapäivällä alkoi ympärilläni tapahtua tavallisuudesta poikkeavaa. Minusta otettiin verikokeita ja sydänfilmiä, nukutuslääkäri kävi keskustelemassa terveydentilastani enkä ennen huomista leikkausta saanut syödä tai juoda mitään.

Maanantaina puolenpäivän aikaa olin vihdoon leikkaussalissa. Halusin vielä ennen leikkausta tutustua Riihimäellä otettuihin röntgenkuviin. Auliisti ne minulle

Jukka Niemi

Vesilahti

PÄÄMYYMÄLÄMME

ja

MYYMÄLÄAUTOMME

PALVELEVAT TEITÄ

näytettiin ja selostettiin vamman laatu. Sitten työnnettiin vasemman käden peukalon ja etusormen väliseen lihakseen piikki, verisuoneen saakka. Siitä se nukutus piti tulla. Ennen nukahtamista totesin kellon osoittavan tasan yhtä.

— Herätessäni totesin, etten enää ollut leikkaussalissa. "Taitaa tuntua sekavalta", virkkoi hoitaja ja sekavalta todella tuntui. Katselin ympärilleni ja näin kellonkin, joka näytti neljää. Kolme tuntia olin ollut lääketieteen armoilla. Vasemmassa kädessäni oli nukutuspiikki jälellä ja siitä pitkä letku yläpuolella alassuon riippuvaan pulloon. Letkussa nousi pieniä ilmakuplia lyhyin väliajoin. Olen tiputusruokinnassa — suolaliuosta, valistettiin. Sänkyni lähti liikkeelle — pitkin käytäviä

— hissiin — pitkin käytävää — paikalleni n:o 1 kahdeksan hengen potilashuoneessa.

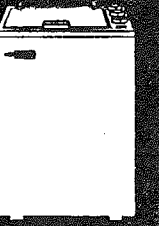
"Missä on se surullisen kuuluisa kipsi?", aloin ihmetellä.

"Eikö siinä olekaan kipsiä?", ihmettelivät puolestaan kokeneemat potilastoverit. "Jos ei nyt ole kipsiä, ei sitä tulekaan".

Niinpä todella! Jalkaani ei tarvittu kipsata. Mikä helpotus! Olin pelastunut ainakin kahden kuukauden kipsipainajaiselta. Vamma ei ollut ulottunut polviniveliin saakka; ainoastaan sääriluu yläosastaan oli murtunut, ja tuo murtuma oli kiristetty pultilla kohdalleen, luutumaan.

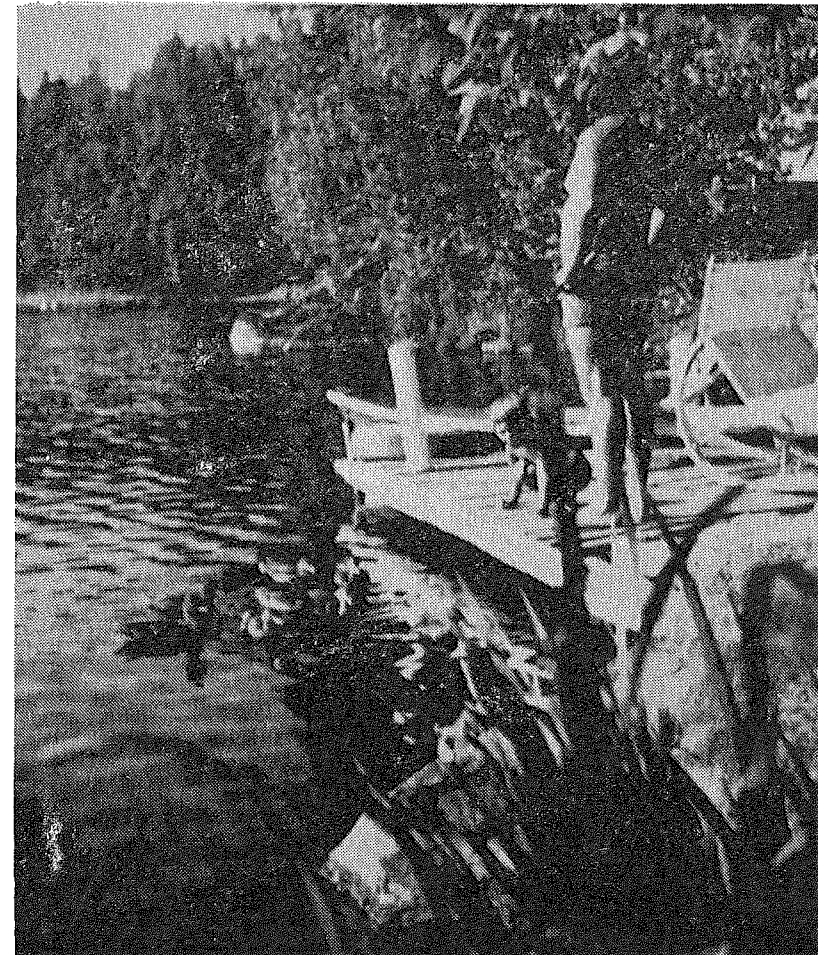
Seuraava päivä tiistai oli tapahumarikas sekini. Jo yöllä kun 12 tuntia leikkauksesta oli kulunut ja 2 litraa suolaliuosta valunut

ASA-Cordes
Ulkomittoiltaan markkinoiden pienin, 4 kg täysautomaattinen pesukone. Vain 64x55x43 cm. Ruostumatonta terästä. Pesurumpu itse irroitettavissa. Vapaavalintaiset ja kiinteät ohjelmat.

kairimo
KODIN TAVARATALO

Lempäälä, puh. 74 402

Sorsaperhe vieraili jälleen juhannuksena. Nyt isä Ursulaa vartioimassa.

suoneeni poistettiin piikki, letku ja pullo. Kahviaamiainen oli mielestäni ruhtinaallinen. Mukava sairasvoimistelijatyttö kävi taituttelemassa jalkaani, kehoitti itseänikin kohottamaan sitä. Eihän siitä alkuu mitään tullut, mutta jatkuvien yritysten jälkeen lopulta onnistui. Sain nähdä myös röntgenkuvan pultista polvessani. Sairasvoimisteli ja toi minulle kyynärsauvat, jotta pääsisin liikkumaan omin neuvoin ja hänen tukema-naan sain totuttautua niihin käytävällä ja rapuissa.

Lääkärin kierroksella, millä tavallaan mukana tiistaina on mukana myös sairaalan ylilääkäri, oli tällä kertaa lisäksi eräs englantilainen professori, jolle tapaustani selostettiin. Tuntuivat pitävän operatiota onnistuneena, mikä sitten minuakin lohdutti.

Tuosta toveripiiristä potilashuoneessani tekee vielä mieli kertoa. Nurkkapaikat näyttivät olevan pittempiaikaisten potilaiden hallussa, joihin minäkin kuuluin. Toisissa vaihtuivat potilaat melkein päivittäin. Vastapäisessä nurkkapaikas-

sa vuode 5 oli maannut mies samassa asennossa jo parin kuukauden ajan. Eikä siinä kyllin. Miehen pää oli jatkuvassa, valtavien painopunttien vedossa, niskavenytyksessä. Oli otettu lonkasta luupai-
kat niskaan nikamalevyn tueksi ja tällä tavalla venyttämällä niitä luudutettiin paikoilleen. Potilaan koko elämäntapa oli muuttunut nurinkuriseksi. Taakse asetetusta isosta peilistä näkyivät huoneet tapahtumat ja keskustelutoverit. Saman peilin avulla oli tullut opeteltua uusi ruokailutyylkin rinnan yläpuolelle asetetulta pöydältä. Hyvin näytti liemiruokakin lusi-
kassa laskeutuvan alapuolella odottavaan suuhun j juomien onnistui nokkamukin avulla. Vai-
keuksistaan huolimatta oli samainen sankari kämpän kaskumestari ja paras huumorin ylläpitäjä. Ennen pitkää hänkin vapautui venytyspunteista ja sai tilalle tukival-
jaat. Vielä yksi pyhäpäivä sairaalassa ja tiistaina enne juhannusta pääsimme molemmat lähtemään sairaalasta kotiin.

Neljän vuorokauden odotusajasta ja operaation vaativuudesta huolimatta koko sairaalassaoloaikani supistui vajaan kahteen viikkoon, mistä kiitokseni Töölön sairaalan kuululle luukirurgialle. Pilalle menneen kesäloman sijasta sain sairaslomaa heinäkuun loppuun, minkä näin jonkinlaisena lomankorvikkeena eli lomakkeena. Tätä lomaketta nyt parhaani mukaan kulutan vuoroon ykköskodissa pääkaupungissa, vuoroon kak-
koskodissa Mallinkaisissa ja väliin muuallakin. Kynärsauvat olen aikoja sitten palauttanut Töölön sairaalaan eikä minun tarvitse enää sinne mennä, ellei jotain odottamatonta ilmaannu. Pultti-
kin saa pysyä polvessa ellen itse halua sitä pois. Ja miksi haluaisin? Heikommaksi se vain tulisi.

Hyvää tervehtymistä todistaa, että puolistoista kuukautta tapa-

Muistojen tie

Kuvassa Røykkylän nuoria Huuskan talon vieressä 30-luvun puolivälissä, vasemmalta Anja Suikkanen, tuntematon emäntäkoulun tyttö, Pertti Vulli, Hilikka Huuska, Pertti Vulli sotilaspuvussa, Jussi Vulli ja tuntematon emäntäkoulun tyttö (meillä kylässä käymässä). Siinä vielä hymyllään, nuoria kun ollaan. Ei tiedetty, kuinka kohtalo määrää. Nämä kotikunnaat oli muutaman vuoden perästä jätettävä. Hymy vähenee, muistot vain jäävät lapsuus- ja nuoruusvuosista, jotka siellä saimme viettää.

Omistan nämä rivit Pentti Vullin muistolle. Hän palveli rauhan vuosina rajavartioston joukoissa Metsäpirtissä.

Sodan aikana hän joutui usein partioretkille ja yhdeltä retkeltä palatessaan joutui vihollisen takaa

turman jälkeen olin mustikkametsässä kuivuuden koettelemassa kesämökin lähimaastossa. Tuloksena lähes 10 litraa mustikoita eikä jal-
ka pahemmin rasittunut. Tosin on vielä odotettavissa, että saan polvestani luotettavan ilmapuntarin.

ajamaksi Lapinlahden kylän peltoaukealla, sillä tämä urhea partiojohtaja tapasi kohtalonsa. Tarkempaa tietoa ei minulla ole muiden partiossa olleiden nimistä ja määrästä sekä kohtalostaan.

Lapinlahden kylän pelloilla tapasi moni kotipitäjän poika kohtalonsa, samoilta retkiltä palatessaan. He täyttivät velvollisuutensa viimeiseen asti. Kunnia isänmaan puolesta kaatuneille!

Säilykööt nämä rivit Pentin muistolle — nuoremmillekin luettavaksi, näin pitkän ajan jälkeen.

Vuosikymmenet menevät ja tulevat, mutta annetun uhrin suuruus on tässä maassa säilyvä. Tulevien sukupolvien on annetun uhrin suuruus aina muistettava.

Kyseisessä nuorten kuvassa kulkee kylätie jota olemme luke-
mattomat kerrat kulkeneet, niin paimen- kuin koulumatkat ja monet nuoruusvuosien ilot ja surut kokeneet.

Kukapa kuvassa olijoista olisi arvannut, että suurin suruista on vielä tulematta ja se oli jo niin lähellä.

Muistojen tiet ja polut ovat jo

HAITERMAAN JA PANNUSAAREN KYLÄLÄISET

Kokoonnumme kyläjuhlaamme Lempäälään sunnuntaina 30. syyskuuta.

Aloitamme jumalanpalveluksella ja laskemme sen jälkeen seppeleen Karjalaan jääneiden vainajien patsaalle.

Yhteiskoulun teinisiä on varattu yhdeksästä—kahdeksaan toista varsinaiseksi rupattelupaikaksi.

Emännät ovat lupautuneet tarjoamaan siellä suuhunpantavaa.

Ohjelmaakin on vaikka periaatteeksi otettiinkin ettei ohjelmaa saa häiritä vapaata seurustelua.

Levittäkää tietoa niin että kaikki joilla on siteitä Haitermaahan ja Pannusaaren osaavat tulla mukaan.

1973 kyläjuhlatuomikunta

Hovinkylän Marttojen pöytäkirjasta

Helmikuun 2 p:nä -49

Aukaisen jälleen tämän Marttojen päiväkirjan. — Niinkuin aika on tehnyt pitkän hypyn, samoin on paikka jossa tätä kirjaa tullaan käsittelemään, tehnyt — entiseen paikkaan verraten myös pitkän hypyn.

Ennenvanhaan oli tapana sanoa, "Ajat kuluu aatellessa, päivät päätä käännellessä." Tällainen ajatus

umpeen kasvaneet, kuvat vain kertovat nuoruusvuosista ja kotitanhuvista, jotka unhoittuvat meidän mukamme.

Säilyköön kotikylän muistot ainakin meillä, jotka ne vielä hyvin muistamme. Lukekoot nuoremmat ne riveistämme, säilykööt ne sitä kautta heidän mielessään. Sitä ainakin toivoo.

Naapurin Tauno

tulee yht'äkkiä mieleen, kun salaman nopeasti vilkaisee viimeksi kuluneisiin vuosiin. Yksi sana, joka kaikuu kuin marssin tapaan joka askeleella, on jo niin loppuun kulunut ettei sitä enää kehtaisi edes puheeksi ottaa: — menetetty — menetetty — menetetty! Nyt viimeisen kymmenen vuoden aikana on se sana ikäänkuin syöpy-
nyt jokaisen sisimpään, ei ainoastaan meidän siirtolaisina maata kiertäneiden vaan myöskin niille jotka meihin nähden ovat onnellisemmassa asemassa, on tämä sana yhtä tuttu tavalla tai toisella. Sen itse kukin tietää millä tavalla tämä sanan on tullut tuntemaan.

Siksi onkin syytä jo jättää se muinaismuistojen joukkoon ja ottaa reipas mieli ja askel toiselle tielle. Sillä "etteenpäin elävän mie-
li." Ja koska tämä eteenpäin pyrkivä ihminen ahneudessaan haluaa

jotain saavuttaa, toisin sanoen kokoon koota, onkin ajateltava asiaa nyt siltä kannalta. Jokaiselle on tuttu sana — Oma suu likimmäinen ja siksi täytyykin se täyttää ensin. Mutta sekin tulee aina paljon asiallisemmin tehtyä yhteisvoimin. Ja koska yhteiset harrastukset usein tuovat uutta virikettä myös yksityisen elämään, lienee paikallaan avata kirja jota kutsutaan päiväkirjaksi ja johon aika painaa leimansa jonkin yksilön käden kautta. "Kui monta piätä, nii monta mieltä," sanoo sakkolainen, ko koalikuorma kuatuu ja joka päivä viel er suuntua." — Mutta tähän kirjaan ripotellaan mieltä joka päästä, niin sielläpä sitten nähdään mitä tuleman pitää. Ja nyt voikin siirtyä asiaan.

Helmikuun 8 p:nä 1949

Koska edelläkerrotussa kokouksessa oli päätetty, että joka viikko tiitai-iltana kokoonnutaan ompeluseuraan, oli tämä päätös myös aikanaan toteutettava ja siksi olikin Naskalin Matille tullut naisia tuvan täydeltä. Olipa joitain miehiäkin, kuka lie tullut innostuksesta, kuka harrastuksesta, kuka uteliaisuudesta. Pääasia oli että seuraan joukolla tultiin ja reilusti oltiin.

Siksi laulettiin alussa: Ahkeruuden anna olla... ja se aate kai ilmenikin siinä, että seuralle lahjoitettiin käsityötarpeita, työn alkamista varten. Eipä unhoitettu ohjelman puoltakaan, siksi luettiin — Koivulan häpäisijää, ja silloin tällöin laulettiin milloin yhdessä, milloin yksin. Vieläpä piristeeksi tuli vehnäsaikat. Siinäpä sitä touhua olikin, joten hartaana vielä kaikui: — Soi kunniaksi Luojan, ja sitten: — Hyvää yötä ja näke-
miin.

Helmikuun 15 p:nä 1949

Eipä ollut matkan pituus pelottanut, kun Ilamon perimmäiselle Mylölle oli naisväkeä saapunut

tuvan täydeltä. Tunnelmakin oli yhtä ripeä kuin ennenkin, koska laulujen lomassa kuultiin useamman otteeseen lausuntaa. Liekö ollut niin kiinnostavaa, vai lie ollut harjoitusta, koska sama ohjelma oli määrä seuraavalla kerralla uusia. Vielä Kerttu jatkoi "Koivulan häpäisijää, joka johti teepöytään ja siinä se ohjelman pääpiste olikin, jota seurasi koti-ikävä kaikkine lähtö valmistuksineen. Taisi vielä vähän jännätä ensiviikon ompelu-iltä, kun oli kutsuttu Metsäkylän kartanoon, oikein herasväen pariin. No mennään vain.

Helmikuun 21 p:nä 1949

Oikein vaikuttaa juhla, kun kartanon isoon saliin meitä sijoitettiin pehmeisiin istuimiin. Siksi kai koitammekin näyttää kykyjämme parhaamme mukaan, tietysti ohjelman muodossa. Ensin laulaa piipitimme — Päivä kun paistaa . . . jonka jälkeen Anttosen Tyyne luki kertomuksen ja Pietiäisen Lyydi runon. Sitten laulettiin oikein pontevasti: — Mä olen talonpoika vaan . . . ja taas runo jossa selostettiin Marttojen toimintaa. Sekös lie hyvittänyt kartanon rouvan mielen niin, että tarjosi oikein hyvää kahvia leivosten kanssa ja ikäänkuin kiitokseksi lauloimme hurautimme vielä Kahvilaulun ja Naskalin Heli lauloi vielä yksinään, jonka jälkeen rouva Vuorela aloitti pitää "ensiapukursia". Siinäpä sitä olikin ohjelmaa yhden illan osalle.

Lopuksi laulettiin virsi: — Sun kätes Herra . . . ja sen jälkeen häivyimme talviyöhön kotimatkalta.

Helmikuun 28 p:nä 1949

Kalevan päivä. No juhlimaanko tämä Martta-kerho nyt rupeaakin, kun taas oli Sorvalin tupa sekä kamarit melkein täysi. Siksi kajautimme — Honkain keskellä ja Lempi piti oikein tervehdyspuheen,

Uusia ylioppilaita

UUSIA YLIOPPILAITA

Sisarukset Helena ja Mai-Lis Keski-Korhonen ovat tämän kevään ylioppilaita Emäkosken Yhteiskoulusta Nokialta. Vanhemmat: äiti, Maria o.s. Kekki Sakkolan Pannusaarelta, isä, Tauno Kauhajoelta.

Kalevan yhteiskoulusta Tampereella Aino Kyllikki Ryyppö. Äiti Helka o.s. Kuisma on Sakkolan Haitermaasta, isä Sakari Ryyppö Sakkolan Petäjäjärveltä. Nykyinen asuinpaikka Tampereen Rusko.

Urjalan yhteiskoulusta Arja Sinik-

jonka jälkeen Myllön Saimi lausui runon. Sitten luettiin täältä päiväkirjasta vanhoja Kalvean päivän muistoja. A. Sorvali luki kertomuksen ja Lempi lauloi "Väinämöisen soiton". Väliajalla se tavannutainen teetarjoilu, pullat oli niin mahdollisia ettei meinannut suuhun sopia. Tällaisen kestityksen jälkeen viekoiteltiin vielä yleisöltä rahat pois arpomalla tyyny ja koska kaikki tämä homma oli saatu hyvään päätökseen, laulettiin vielä: — Tähtöset loistaa, ja sitten lähetti kottii.

ka Pullinen. Isä Aarre Pullinen Sakkolan Röykkylästä. Nykyinen kotipaikka Urjala Menonen.

Kuolleita

Maria Viskari o.s. Makkara synt. 15.4.1885 Sakkolassa, kuoli 29.6.1973 Tampereen Keskussairaalassa.

Vilho Johannes Sipiläinen synt. 6.8.1900 Sakkolassa, kuoli 14.7.1973 Tampereen Keskussairaalassa. Kotikylä Sakkolan Sudenhäntä. Viimeinen asuinpaikka oli Viiala. Hän oli Suvannon Seudun pitkäaikainen avustaja ja asiamies.

Arvas Edvard Paukkunen synt. 24.3.1903 Raudussa, kuoli 21.7.1973 Pirkkalassa. Kotipaikka oli Sakkolan Kasarmila.

Toivo Kurikka synt. 1.2.1910 Sakkolassa, kuoli 19.6.1973 Kangasalla. Viimeinen kotikunta oli Pirkkala.

Juho Valtonen synt. 18.8.1920 Sakkolassa, kuoli 25.7.1973 Jämsässä.

Lauri Pitkänen synt. 30.1.1921 Sakkolassa, kuoli 3.6.1973 Lempäälässä.

Lauri Sipiläinen synt. 12.8.

1923 Sakkolan Kiviniemessä, kuoli 27.6.1973 Jyväskylässä.

Armi Anneli Moisio o.s. Raaska synt. 31.1.1942, kuoli 2.7.1973. Ent. kotikylä Sakkolan Petäjäjärvi.

Heinäkuun 8 päivänä 1973 kuoli merkonomi Raimo Nihti. Hän oli syntynyt 31.7.1942. Raimo Nihti oli käynyt Räisälän kansanopiston, suorittanut iltaoppikoulussa keskikoulun tutkinnon ja valmistui Ikaalisten kauppaopistossa merkonomiksi. Tampereen kesäyliopistossa hän opiskeli kunnallistietoutta ja kieliä. Raimo Nihti oli taloyhtiö Nokian Haka omistamien 6 vuokratalon isännöitsijä ja kunnosti kotitaloaan vanhempiensa kanssa Pinsiössä. Raimo Nihti siunattiin 22.7.1973 Nokian hautausmaalla. Siunauksen toimitti rovasti Yrjö Vesterinen. Kaunis kukkakumpu jäi kertomaan hyvän ja nuorena pois nukkuneen ihmisen elämästä. — HU

SUOMA PLATTONEN

Heinäkuun 14. päivänä kuoli Pirkanmaan sairaalassa Suoma Helli Platonen o.s. Uosukainen. Hän oli syntynyt 18.4.1916 Sakkolan Kiviniemessä. Hän suoritti Viipurin sotilassairaalan kuusi kuukautta kestävänsä sairaanhoitajakurssin 1939 ja osallistui talvisotaan. Talvi- ja jatkosodan välillä hän suoritti Lapinlahden mielisairaanhoidajakurssin ja oli Moisio sairaalassa hoitajana sekä osallistui jatkosodan aikana sotilas-sairaalan työhön.

Varsinaisen ja vaativimman elämäntehtävänsä Suoma Platonen suoritti Tampereen Hatanpään sairaalassa toimien siellä hoitajana yhtäjaksoisesti 25 vuotta. Hän kuului jo nuorena Kiviniemen nuorisoseuraan, otti osaa opintokerhotyöhön ja näyttelmätoimintaan sekä osallistui myös Lotta-Svård työhön.

Suoma Platonen siunattiin haudan lepoon 28.7. Nokian hautausmaalla. Arkkua hautaan laskettaessa lauloivat lähiomaiset vaivuus vaivu synnyinmaasi helmaan. Siunauksen toi-

mitti rovasti Yrjö Vesterinen. Omaisten ja ystävien jätettyä seppeleensä ja kukkansa laskivat Hatanpään sairaalan ja Tampereen sairaalaliiton hoitajaverit kukkasensa haudalle omistaen sanansa hyvän, palveluaitti ja aina velvollisuudentuntoisen hoitajaverinsa muistolle. Kaunis kukkakumpu jäi kertomaan sukulaisrakkaan, hyvän ja ystävällisen ihmisen elämästä.

Muistotilaisuudessa laulettiin ja luettiin sukulaisten ja ystävien lähetämät adressit ja vainajan kasvin-kumppani sekä lapsuudenystävä rouva Sirkku Huuska lauloi Oi muistatko vielä sen virren. Rovasti Vesterinen puhui kuoleman jälkeisestä elämästä ja Pauli Uosukainen puhui tätinsä muistolle kohdistuen sanansa myös surevalle puolisolalle. Lopuksi laulettiin Oi, Herra jos mä matkamies maan, jonka jälkeen runsas omaisten ja ystävien joukko alkoi kotimatkan. — HU.

Agrologi Onni Olavi Kuisma kuoli työpaikallaan 2.7. sydänkohtaukseen Tampereella. Hän oli syn-

tynyt 1.11.1925 Sakkolassa ja toimi isänsä ja veljiensä kanssa yhdessä maanviljelijänä. 1939 hän joutui muiden siirtolaisten tavoin muuttamaan pois kotikonnuiltaan Kylmäkoskelle. Isänsä ostettua maatilaa Teiskosta muutti Onni Kuismakin sinne maata viljelemään. Jatkosodan aikana hän joutui armeijaan ja sotien jälkeen hän kävi Osaran maamieskoulun ja 1949—51 Mustialan maamiesopiston.

Koulun jälkeen Onni Kuisma oli Kouvolan Ymp. Osl:n ja Äänekosken Osuuskassan palveluksessa. Avioiduttuaan Kerttu Mönkkösen kanssa hän muutti 1956 yrittäjäksi Tampereelle. Oltuaan 14 vuotta elintarvikealan vähittäiskauppiaina hän joutui luopumaan myymälästään monien muiden pienyrittäjien tavoin ja siirtyi vahtimestarin tehtäviin Tampereen Kirjapaino Oy:n, jossa palveli kuolinpäiväänsä saakka. Hän kuului Tampereen Vähittäiskauppiaitten ry:n jhokuntaan ja oli aikaisemmin Suolahden Karjalaisten ja Urheilijoiden rahastonhoitaja.

Onni Kuisma omasi valoisan elämäntekemisen ja oli erittäin mieluisa seuramies ja ystävällinen lähimmäisilleen. Rakkaus isänmaahan ja koti-Karjalaan oli hänen sydäntään lähellä. Hän pohti myös paljon hengellisiä asioita ja jätti meille ystävilleen muistoksi elämänohjeensa "Me elämme vain tätä päivää, eilinen on mennyt ja huomista emme tiedä mitään."

Siunauksen toimitti khra Antti Rautonen 21.7. Vatialan kappelissa aiheenaan Apostolien teot 16:31 "Usko Herraan Jeesukseen niin sinä pelastut". Dipl.laulaja Matti Hannula esitti laulun Kerran kauniimmin. Nekalan seurakuntasalissa pidetyssä muistojuhlissa puhuivat mm. khra Rautonen, lehtori Seija Kuisma, konttoripäällikkö P. Lintula, vaihdemiesten esimies E. Niittymäki, vahtimestari A. Sihvo ja varastonhoitaja Eero Kuisma. Dir.cant. Hilander esitti yksinlaulua. — Lauri Kuisma.

**Aito Tunturi-
varaosa**

varma ja edullinen

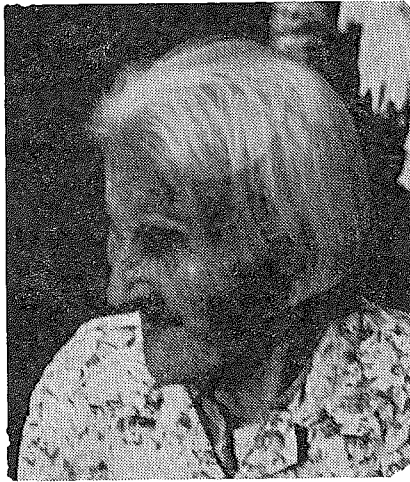
Tunturi-huollossa ajokkiinne asennetaan vain alkuperäisiä varaosa. Näin turvaatte Tunturinne jatkuvan käyttövarmuuden.

Ja väärien varaosien käytöstä aiheutuisi Teille vain ylimääräistä harmia ja turhaa rahamenoa. Kannattaa muistaa!

Lempäälän Pyörä

Om. M. Toiva Puh. 74 286

Vuosia täyttäneitä

Hän on syntynyt Sakkolan Sipilänmäellä ja kotikylä Sakkolan Karhola. Paitsi maatalan emäntänä hän on toiminut pitkän ajan myös käsityöopettajana. Sakkolan Marttayhdistystä hän on ollut perustamassa ja osallistunut nuorisoseuratyöhön, sekä harrastanut kuorolaulua.

85 VUOTTA täytti 4. 8. 1973 Anna-Liisa Väyrynen o.s. Nuora Vesilahden Kuralassa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä ja kotikylä oli Sakkolan Hovinkylä.

80 VUOTTA täytti 22. 7. 1973 Hilda Leskinen o.s. Kallonen Varkaudessa. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä, jossa oli Nuorisoseuran uutterra toimihenkilö ja Petäjärven Marttayhdistyksen perustajajäsen.

80 VUOTTA täytti 19. 5. 1973 Anna-Maria Pohjonen o.s. Virolainen Sakkolan Luprikkalasta. Nykyinen kotipaikka on Järvenpää.

80 VUOTTA täytti 12. 8. 1973 Helena Käppi o.s. Mönkäre Tyrvännössä. Hän on syntynyt Sakkolan Ojaniemessä.

80 VUOTTA täytti 8. 7. 1973 direct. Aaro Lehmusvuori Helsingissä. Hän oli kanttorina Sakkolassa vuode-

90 VUOTTA täytti 24. 4. 1973 Anna Kurikka o.s. Laamanen Lahdessa.

desta 1930 seurakunnan lopettamiseen saakka. Hän on edelleenkin mukana Helsingin Sakkola-seuran toiminnassa ja oli tänäkin vuonna Sakkola-juhlassa Viialassa. Monet ovat ne karjalaiset ja sakkolalaisten järjestämät juhlatilaisuudet joita tirehtööri Lehmusvuori on rikastuttanut musiikkiesityksillään.

80 VUOTTA täytti 7. 9. 1973 Maria Käppi o.s. Pietiäinen Viialassa. Hän on syntynyt Raudussa. Kotikylä Sakkolan Kiviniemi.

75 VUOTTA täytti 24. 7. 1973 Helmi Mäkinen Seinäjoella. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä. Hän on RKY:n Seinäjoen osaston sihteeri.

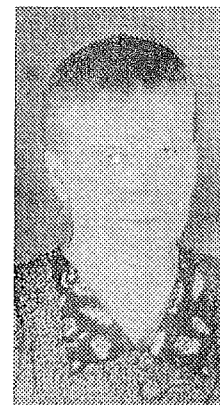
75 VUOTTA täytti 8. 8. 1973 Jalmari Honkanen Lempäälän Sääjässä. Hän on syntynyt Raudun Vehmaisissa. Kotikylä Sakkolan Petäjärvi.

75 VUOTTA täytti 26. 8. 1973 Jo-

hannes Nasikali Punkalaitumen Koosanmaassa. Hän on syntynyt Sakkolan Arkuntanhuassa. Tunnettu kautta Suomen kantakirjahevosten kasvattajana.

75 VUOTTA täyttää 24. 9. 1973 opettaja Iida Pekkanen, o.s. Lepänen Raumalla. Hän on syntynyt Sakkolan Haparaisissa ja kotikylä Sakkolan Kirkonkylä. Toimi kansakoulunopettajana Sakkolan Kirkonkylän koulussa jatkosotaan saakka, vieläpä jatkosodan aikanaikin. Viimeksi hän oli opettajan toimessa Raumalla.

75 VUOTTA täyttää 12. 10. 1973 Aino Sipiläinen, o.s. Romu. Ent. kotikylä Sakkolan Viiksanlahti.

75 VUOTTA täyttää 16. 10. 1973 Hilda Vesalainen, o.s. Virolainen Hyvinkäällä. Hän on syntynyt Sakkolan Petäjärvellä.

75 VUOTTA täytti 3. 9. 1973 m.v. Arvi Tukia Tammelan Mustialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Räihärannassa. Vapaus-, talvi- ja jatkosodan veteraani. Ent. kotipaikka Vuokselan Räihäranta.

70 VUOTTA täytti 1. 7. 1973 Hilda Vepsä o.s. Karonen Tammelan Mustialassa. Hän on syntynyt Sakkolan Kuninkaanristissä. Ent. kotipaikka Vuokselan Räihäranta.

70 VUOTTA täytti 17. 7. 1973 Väinö Karonen Lempäälän Kuljussa. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Sipilänmäki.

60 VUOTTA täytti 13. 8. 1973 Martti Salmela Ruovedeltä. Hänen kotikylänsä oli Sakkolan Kirkonkylä.

60 VUOTTA täytti 26. 7. 1973 kokenemestari Arvo Nykänen Vaasassa. Hän on syntynyt Sakkolan Röykylässä. Palvellut merivartiostossa ja kauppalavoissa josta jäänyt eläkkeelle konepäällikkönä. Petäjärvellä ollessaan hän usien kävi paimenessa Lännäjärven rantamilla, jonne alkaen ajatukset vieläkin usein palaavat.

60 VUOTTA täytti 3. 5. 1973 Leo Johannes Paakeli Hämeenkyrön Haukijärvellä. Hän on syntynyt Sakkolan Kaarnaajoella pienviljelijän poikana. Siksi jo aivan nuorena oli haettava toimeentuloa vierailta veräjiltä. Ensin hän teki metsätöitä josta muutti rakennusallalle, jossa työssä kehittyi "Mala Eimelin" opastuksella taitavaksi kirvesmieheksi.

Kun Haukijärven Pakkasen kartanon aukeet pellot joutuivat Vpl. pyhäjärveläisten asuma-alueeksi, niin piti ruveta rakentamaan uusia koteja. Näistä Haukijärven asutusalueen taloista rakensi Paakeli noin kymmenen asuin- ja karjarakennusta, maasta alkaen avaimiin asti. Hän teki rankkaa työtä ja tavallista pitempiä päiviä, itseään säästämättä. On sanottu, että rahtimiehelle ei loppujen lopuksi jää muuta palkkaa kuin kuluneet rahat ja raihainen ruumis. Tavallaan näin on käynyt Paakelin Leollekin, liiallisesta raskuudesta kärsii terveys.

Jokainen meistä siirtolaisista jo on kotiutunut nykyiseen ympäristöömme ja omaksunut sen taloudellisen ja yhteiskunnallisen kehityksen omakseen. Niin on tehnyt Leokin ja saavuttanut rohkeudella ja asiallisella kannallaan huomattavan aseman nykyisellä kotiseudullaan. Kuuluu Hämeenkyrön kunnanvaltuustoon ja on kuulunut tielautakuntaan.

Saaprun poika

60 VUOTTA täytti 7. 9. 1973 emän-

tä Tyyne Nihti, o.s. Kemiläinen, Nokian Pinsiössä. Hän on Pinsiön maatalousnaisten jäsen. Petäjärvi oli entinen kotikylä Sakkolassa.

50 VUOTTA täytti 11. 8. 1973 Annikki Laitinen, o.s. Ojala, Vesilahdella. Hän on Kalervo Laitisen puoliso Sakkolan Petäjärveltä.

50 VUOTTA täytti 20. 8. 1973 Arvo Hartikainen Vesilahden Korpi-niemessä. Ent. kotikylä Sakkolan Hovinkylä.

50 VUOTTA täytti 17. 8. 1973 Urho Kallonen Helsingissä. Hän on kotoisin Sakkolan Lapinlahdesta.

Vihittyjä

Lempäälässä vihittiin Raimo Juhani Lemmetti ja Airi Kaarina Pietikäinen. Sulhasen vanhemmat Tyyne ja Aapo Lemmetti Sakkolan Petäjärveltä.

Vesilahdessa vihittiin Arto Eino Ilmari Kivistö ja Marjatta Anneli Lius. Morsiamen vanhemmat Kaisa ja Olavi Lius Sakkolan Petäjärveltä.

Seppo Sauli Antero Valkeiskangas ja Kaija Vappu Anneli Hakulinen. Morsiamen vanhemmat Sirkka ja Lauri Hakulinen Sakkolan Hovinkylästä.

Keski-Lahden kirkossa vihittiin 21. 7. 1973 koneteknikko Pekka Kukko ja pankkivirkailija Hellevi Rissanen. Morsian on Erkki Rissanen tytär Viipurista. Sulhasen isä Eino Kukko Sakkolan Valkjärveltä.

URHEILUPALSTA

Kalevan Kisat. Naisten kuula: 3) Arja Patja Punkalaitumen Kunto 12,63. Naisten kiekko: 5) Arja Patja PuKo 40,72.

"Reissumiehen" muistelmia

Usein kuulee jonkun henkilön sanovan: "ethän sinä muista niin vanhoja asioita kun sinä olit silloin vielä niin pieni" tai "minä olin silloin vielä niin nuori etten jaksa niitä asioita muistaa".

Ehkä yleisesti ottaen asia näin onkin, mutta hyvin usean muistilokeroissa on säilynyt joku määrittänyt, erikoinen, jollakin tavalla häntä riipaiseva asia tai tapaus hyvinkin varhaiselta ajalta.

Omalta kohdaltani kerron tässä lapsuudestani pari tapausta, jotka ovat säilyneet muistossani ihmeen elävinä aivan kuin ne olisivat tapahtuneet vasta muutamia viikkoja tai korkeintaan kuukausia sitten.

Olen sisartani 4 v. 6 pv vanhempi, mutta muistan selvästi heränneeni, kun jotakin erikoisempaa touhua oli olemassa sellaisena aikana, jolloin olisi pitänyt olla rauhallisen nukkuma-ajan ja naapurin emäntä hääpäivänsä meillä. No se asia ei vielä antanut aihetta minkäänlaiseen kommenttiin taholtani, mutta sitten viikon parin perästä, kun kuulin vanhempieni keskenään keskustelevan jostakin nimiasista, niin minunkin mielenkiintoni heräsi ja äidille toimitelinkin hyvin asialliseen ja vaativaan tyyliin, että sen vauvan nimeksi pitää laittaa ALBIN. Se oli minua hieman vanhemman naapurin pojan nimi ja se oli mielestäni kaunein nimi mitä ihmiselle voidaan antaa. Vanhempani eivät kuitenkaan suostuneet tähän minun nimi-ehdotukseeni ja minun kanssani enempää neuvottelematta antaa paukauttivat vauvalle nimeksi Anna-Maria, mikä ei minun mielestäni ollut nimi eikä mikään ja kaiken lisäksi niin ruma ja pitkä.

Jälkeen päin vuosien ja vuosikymmenien kuluttua olen ajatellut hieman radikaalisemmin ja niin

kuin olen kuullut lohduteltavan, ettei se nimi miestä (naista) pahenna, jos ei mies (nainen) nimeään.

Toinen mielessäni säilynyt tapaus sattui aikana, jota en tarkalleen osaa aloittaa, enkä tarkalleen arvioida ikääni, mutta lienee ollut, joko puoli vuotta myöhemmin tai puolisen vuotta myöhemmin, koska tämä ensimmäinen tapaus sattui talvella ja toinen kesällä.

Olimme kotonani noin kilometrin päässä olevassa mummolassa kyläilemässä koko perheen voimalla. Isä, Äiti ja ainakin vanhempi sisareni. Oli kaunis kesäinen sunnuntai-ilta. Kun olimme olleet siellä kylässä jonkun aikaa, tietenkin juotu kahvit ehkä syötykin, niin lienee aikani käynyt ikäväksi kun siellä ei ollut ikäisiäni lapsia, joiden kanssa olisi voinut leikkiä. Siksi lähdinkin ulos hiekan katselemaan tienoita. Aikani tölliteltäessäni siinä pihalla, lähdin kävelemään siitä ohi kulkevan kylän kujalle. Ensin kuljeskelin siinä vain ilman mitään päämäärää maantielle päin, mutta sitten yht'äkkiä minut valtasi hurja kotikävä ja kun kotimökin katto näkyikin tuolta pellon takaa tuon naapuritalon vierestä, niin lisäsin vauhtia ja askeleeseen pituutta, taisinpa siinä innoissani pistää juoksuksikin. Aivan huomaamattani olin jo maantiella ja siitä olin jo selvä reitti kotia.

Kaikki sujui alussa hyvin ilman mitään kommellusta, eikä matkakaan ollut jäljellä enää kun vaihaiset kolme-neljä sataa metriä, mutta sitten tulikin kuumat paikat eteen. Alkoi kuulua lehmän amuntaa, ei sitä lehmää vielä näkynyt, mutta ääni kuului oikein selvästi. Ehkä se oli siellä toisella puolen maantietä olevan pellon takana laiturilla. Joka tapaukses-

sa minua ruvettiin viemään tienvarressa olevan aidan yli. Korkea se oli ja hankala kiivetä yli kun lisäksi siinä kaikessa kiireessä vielä kädetkin pakkaivat vapisemaan pelosta.

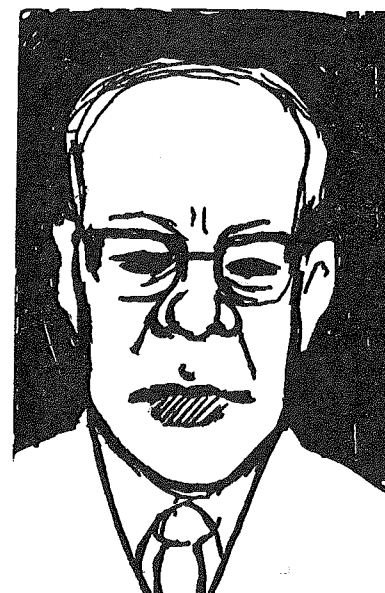
Ylihän minä vihdoinkin pääsin, vaikka pihkaisista seipäistä kädet ja osin vaatteetkin tahriutuivat, mutta vähät siitä, kun se lehmä oli nyt maantien ja ainakin kahden aidan takana. Voinkin jo huokaista helpotuksesta. Siitä sitten oikaisin pellon yli kotini pihalle, joka tuntuikin nyt ylen turvalliselta ja mukavalta, vaikka ovi olikin lukossa. Eihän minun tarvinnut siinä kauan aikaa ihmetellä, kun Isä ja Äitikin ehtivät kotiin, vaikka äiti toruikin minua, niin siitä huolimatta jälleen näkemisen ilo oli molemmien puolinen. Vanhempani olivat joutuneet lopettamaan vierailunsa kesken kaiken, kun huomasivat minun kadonneen mummolan pihalta. Onneksi naapurin väki oli huomannut karkulaisen ja suunnan minne olin menossa sekä aavistivat aikomukseni.

Näin päättyi ensimmäinen reissuni täällä maailman raitilla, josta en silloin tiennyt, enkä osannut arvata, miten monta ja miten pitkää ja ankaraa vielä olikaan jäljellä.

A. K-u

VILHO SIPILÄINEN In Memoriam

Sinä Vilho olet nyt poissa. Sinä olit niitä harvoja ihmisiä jotka kaikki entisen Sakkolan pitäjän asukkaat tunsivat. Sinä olit todella ahkera yrittäjä sanan todellisessa merkityksessä koko elämäsi ajan. Sinä olit materialisti sanan täydessä merkityksessä, mutta Sinulta riitti myös aikaa ja harrastusta yli aineellisten tarpeiden. Muistamme Sinut nuorisoseuramme esimiehenä, suojeluskunnan kyläosastomme päällikkönä. Muistamme seuranäyttelijätoverina, olit luonnostasi armoitettu koo-

TOIMITUKSEN TUOLI

Pitäjäjuhlassa oli kansaa koksoli ja se on hyvä asia, että juhla-akansa määrällisesti vain kasvaa. Toivon mukaan tämä on takeena juhlien jatkumiselle uusien sukupolvien alkanakin.

Juhlissa esiintyneet ohjelman suorittajat, hyvät ja asiansa osanneet, oli lähes kaikki omia sakkolalaisia. Kotikylät lienee sopivaa esitellä, kun monella lie sukujen juuret vain arvailujen varassa.

Juhlapuhuja prof. Väinö Huuska on Röykkylän kylästä, samoin op. Pauli Kurikka on Röykkylästä, Kiviniemeläisiä ovat kapellimestari Olavi Arrankoski, ekspe-

mikko-osien esittäjä. Et koskaan asettunut jyrkästi poikkitehloin mihinkään hyvään asiaan ja yritykseen nähden. Muistamme Sinut lupsakkaana kanssaihmisenä jolta aina jouti ystävällinen sana meile itse kullekin tavattaessa.

Soittakoon kalmiston puiden humina muistohymniä hautakumpusi yllä. Suvannon lauhjojen laiden luo hiekkaiseen rantatörmään olisit hautakumpusi halunnut, mikäli itse olisit voinut määrätä, niin oli synnyinseutu Sinulle rakasta.

Heino K.

dit. Laila Mello o.s. Männikkö, mvj Toivo Männikkö, ent. valistusohj. Helmi Uosukainen ja op. Juha Nuorakin. Hänen isänsä Yrjö Nuora puhalteli myös soittokunnassa, lukeutuu kyllä petäjärveläisiin. Haparaisten n-seuran tanhuryhmä lie suurelta osin juuri Haparaisten kylän sukujen nuorta polvea. Pirjo ja Antti Koironen ovat Kirkonkylästä. Kunniakäynnit haudoilla suorittaneet olivat myös Kiviniemeläisiä Helvi Räikkönen o.s. Koho, Väinö Vuorinen sekä lippuvartiossa esiintyneet.

Muuten rouvat viime numerossa joutuivat aivan ihmeelliselle sillalle. Kiviniemen maantiesilta on kistsittäkseni kyseessä. Kirjoitin **tekstin vedokseen** käsin, mutta jostakin syystä, huono- pännämies kun olen, minun komea KOO luetiin **ÄLLÄ II**. Tämä oli kyllä jo vähän ihmeellinen "munaus" kun koko kirjoituksessa julistetaan Kiviniemen kylän historiaa.

"Suvannon Seutu" jälkipuheitten mukaan sai juhlissa aikatavala sapiskaa. **Eettä etenkin runot** hylätään ja taas hylätään. No niin, ehkä joissakin tapauksissa on toimituskunta kieltänyt painamasta sellaisenaan. Korjaamisesta ei tykätä tietysti ja se onkin toimittajalle sitä vihoviimeistä hommaa. Yleensäkin runon teko on hyvin vaativa työ. Oikeaan runon tekoon pystynee vain noin 1 tuhannesta. Kronikat ja loppusoinnulliset sanat eivät vielä tee runoa. Runossa on hyvä riittävä, näkyvä, johdonmukainen aihe ja tärkein on se "punainen lanka" jota jokainen ei koskaan huomaa, toisin sanoen sielun sanomaa. Lisäksi vielä huomautan, että jäljittely on lailla kielletty. Meillekin on lähetetty runoja joista kuultaa selvä jäljittely joko Viitaa, Jylhää tahi suorastaan rytmi on virrestä veisattu. Lisäksi hyväksikään saatu ei käy ellei ole tekijää mainittu, lähettäjä on vähän epämääräinen te-

kijä. Joten, kun lähetätte kirjoituksia, niin aina tekijän nimi mainitaan. Nytkin on yksi uskonnollinen runo, lähinnä virsi, täällä, joka kyllä sopisi julkaista kun tulee varmuus sen tekijästä. Mahdollisuus minun on koko Suomen uskonnollista runoutta muistaa, en edes tunne yhtä sadasta runosta.

Tämä ja seuraava numero saadaan kokoon täällä olevasta aineesta. Joulunumero on täysin avoin aineistoltaan. Kuka vain pystyy, niin kirjoittakaa joulunumeroon sopivaa ja lähettäkää toimitukseen. Muuten tulee toimittajalle liian "tuliset oltavat".

Koko vuoden on lehden teko ollut melkoista "tervan juontia", nyt olen kumminkin jo pirteämpi ja uskon vielä virkistävänä jouluun mennessä. Lukemiin joulunumerossa.

SUVANNON SEUDULLE

Suvannon Seudun mä levitä soisin, yltse rakkaan Suomenmaan. Juhlaksi muuttuu se hetki meille, kun "Suvannon Seudun" Kanadaan saan.

Se aukoo muistojen aarrearkut. Vuosista kertoo kun kasvoit ja vartuit.

Vie meidät rannalle rakkaan veen. Kotoisille poluille elomme tien.

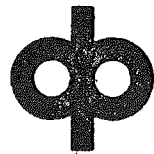
Kertoo keväästä toukoajan, helle päivistä heinäkuun. Myös sadepäivistä syksysään ja viehkatiet yli Suvannon jään.

Kokoo nuoruuden tähtiä yhteen, joista voi jälleen lyhteen. Vaikka lie hiukan jo karisseet. Jos hellien vaalit, niin perille viet.

Suvannon Seutu yhtehen liittää, tästä tahtoisin lehteä kiittää. Saamme kulkea muistojen teitä. Ei Taivaan Isä ole hyljännyt meitä.

David Koola
Toronto

Ella Roivainen
Jokipohjantie 45 B 6
33800 TRE 80

VESILAHDEN
OSUUSPANKKI

*joustavaa
pankkipalvelua*

SUVANNON SEUTU

Suvannon ympäristön kotiseu-
tulehti, ilmestyy 1973 8 ker-
taa vuodessa.

Tilaushinta 8 mk vuosikerta.

Ilmoitushinnat 1 mk palsta cm
vakinaisista ilmoituksista
alennus.

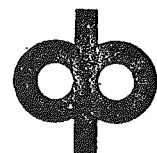
Toimituksen ja konttorin osoi-
te Narva Vakkala. Puhelin
931 - 77 843.

Postisiirtotili 4307 63 - 1

Pankki Vesilahden Osuuspank-
ki Narva.

Vastaava toimittaja Viljo Pu-
rontaa.

Toimituskunta Viktor Ryyppö,
Helmi Uosukainen, Matti
Riikonen, Uuno Pulakka, Ee-
ro Koppanen ja Teuvo Vis-
kari.

TAMPEREEN SEUDUN
OSUUSPANKKI

- JOUSTAVAN PALVELUN PANKKI -

Kaikki sähköasiat

voimme toimittaa edullisesti

NYT SÄHKOLÄMMITYSASENNUKSET SOPIVASTI

RAASKAN SÄHKÖLIIKE

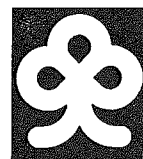
A-RYHMÄN SÄHKOURAKOITSIIJA

Vesilahti

Puh. 78 541

Valkeakoski

Puh. 41 810

Vesilahden Säästöpankki

auttaa - neuvo - palvelee

LEMPÄÄLÄN PELTITYÖ

OM. V. RIIKONEN

Puh. Tampere 73 886 (verstaaseen)

Suortitaa kaikkia rakennusalan pelti- ja rautatöitä
urakalla ja laskuun.